

Generál se ale dopustí něčeho neslýchaného: zkritizuje Cháveze za jeho příklon ke kubánskému komunistickému modelu a odsoudí vůdce za to, že namísto demokracie pomalu, ale jistě nastoluje autoritářský režim.

Přesto je Venezuela v těchto dobách ještě několik let vzdálená od skutečné represivní diktatury Nicoláse Madura. I on nechá Baduela zavřít. Zkraje roku 2018 ho přikáže uvrhnout do La Tumba, takzvané kobky. Jde o potměšlou izolovanou celu pět pater pod zemí v centrále tajné služby Sebín. To už je ale jiná verze *chavismu* – postavená z velké části na státním teroru. Za mřížemi skončí stovky politických vězňů...

Během pochůzky po Sabana Grande najdu i místo, kde jsem před deseti lety klábosil s oním starcem. Restaurace, před níž jsme seděli, je teď jedna velká ruina. Mohu se jen dohadovat, co majitele přimělo k jejímu uzavření. Zbankrotoval? Emigroval sám, nebo ho vláda nějakým způsobem vypudila? Sabana Grande se každopádně změnila v opuštěnou zónu; hudebníci, umělci a davы chtivě nakupujících prořídly. Nikdo tu netancuje, žádná kapela tu nehraje.

Pak opět spočinu pohledem na deníkových stránkách...

Stařec vypadal na vzdělaného člověka s hromadou zkušeností, nehleděl do budoucnosti se smělymi plány a opojnými sny, spíš už rekapituloval, takřkajíc syntetizoval jednotlivé epochy země i svůj vlastní osobnostní vývoj do finálního pocitu. Byly v něm už mládí, střední věk, stárnutí i pokročilý věk. Stařec se zřejmě mohl zapojit do jakékoliv debaty.

„Odkud jsi?“ zeptal se.

„Z bývalého Československa,“ řekl jsem snad z touhy nabídnout starci spřízněnost, tedy naznačit, že vím, co to je žít v socialistické zemi. Poslat mu kód, jemuž by snad porozuměl. A rovněž jsem se snažil napravit prvotní

dojem, že snad k Chávezově revoluci chovám nějaké velké sympatie.

„Jak se asi na nás musíte dívat? Jak si musíte říkat, že jsme se nepoučili, že je pořád na světě země, kde chtějí experimentovat se systémem, který lidem může přinést jen bídu a teror,“ povzdychl si stařec spíš jen tak pro sebe.

Nedokázal jsem mu dát jednoznačnou odpověď. Vždyť komunistická strana je v České republice třetí nejsilnější stranou a významná část české společnosti na socialismus vzpomíná s nostalgií.

Měl jsem pocit, že mě stařec k diskusi nepotřebuje. Věděl své a zřejmě se již zúčastnil desítek podobných hovorů, ke stejnému závěru došel nesčetněkrát. Byl ve svém pohledu na svět a život utvrzen, nic ho nemohlo zvíkat, nikdo v něm nemohl zasít pochybnost.

„Chápu tě, mladíku,“ řekl pak náhle a podíval se mi zpřímá do očí. „Je těžké si představit, že by se všechno kolem mohlo brzy zhroutit.“

Dopil, vstal, poklepal mě dobrácky po rameni, vzal do ruky svou vycházkovou hůl a vydal se pěší zónou do východní části města. Pryč od lůzy.

Zde můj deníkový záznam o této epizodě končí. Stařec měl pravdu. Jak si vůbec představit kolaps, když před vámi na talíři leží obří pizza, dvě mladé Venezuelanky si o kousek dál povídají o výletě do Paříže, většina klientů restaurace je ve značkovém oblečení a svítící neony nabízejí desítky služeb a výrobků?

Tehdy jsem starcovo dramatické varování bral tak trochu na lehkou váhu a považoval jej za člověka, který se ve stáří na život a na mladé dívá s hořkostí a nesouhlasným mručením. Ukázal se ale jako prorok; tušil správně, co se na Venezuelu žene.

Zamyslím se nad tím, kde by se moje rodná země ocitla, nebýt sametové revoluce.